

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

อิเหนา

ตอน ศีกะหมังกุหนิง

ว่าพลางทางชมคณานก	โผนผกจับไม้อิงมี
เบญจวรรณจับวัลย์ซาลี	เหมือนวันที่ไกลสามสุดามา
นางนวลจับนางนวลนอน	เหมือนพี่แนบนวลสมรจินตะหรา
จากพรากจับจากจันรรจา	เหมือนจากนางสการะวาตี
แขกเต้าจับเต้าร้างร้อง	เหมือนร้างห้องมาหยารัศมี
นกแก้วจับแก้วพาที	เหมือนแก้วที่ทั้งสามสั่งความมา
ตระเวนไพรร่อนร้องตระเวนไพร	เหมือนเวรใดให้นิราศเสนาหา
เค้าโมงจับโมงอยู่เอกา	เหมือนที่นับโมงมาเมื่อไกลนาง
คับแคจับแคสันโดษเดี่ยว	เหมือนเปล่าเปลี่ยวคับใจในไพรกว้าง
ชมวิหคนกไม้ไปตามทาง	คะนิงนางพลางรีบโยธี ฯ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

มหาเวสสันดรชาดก

กัณฑ์มัทรี

“...จึงตรัสว่าโอ้อไ้อเวลาปานฉะนี้เอ๋ยจะมีตึกคั่น จวนจะสิ้นคืนก่อนรุ่งไปเสียแล้วหรือกระไรไม่รู้เลย พระพายรำเพยพัดมารี้อยู่เฉื่อยเฉียว ออกแม่นี้ให้อ่อนหิวสุดละห้อย ทั้งดาวเดือนเคลื่อนคล้อยลงลับไม้สุดที่แม่จะติดตามเจ้าไปในยามนี้ ผุ่งลิ่งค่างปางชะนีที่นอนหลับ ก็กลิ้งกลับเกลือกตัวอยู่ยั่วเยี้ย ทั้งนกหูกก็จ้วเจียเหงาเจียบทุกรวงรัง แต่แม่เที่ยวเซซังเสาะแสวงทุกแห่งห้องหิมเวศทั่วประเทศทุกราวป่า สุดสายนัยนาที่แม่จะตามไปเล็งแล สุดโสดแล้วที่แม่จะซับทราบฟังสำเนียง สุดสุรเสียงที่แม่จะรำเรียกพิไรร้อง สุดผีเท่าที่แม่จะเยื้องย่องยกย่างลงเหยียบดิน ก็สุดสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุดค้นเห็นสุดคิด จะได้พานพบประสปรอยพระลูกน้อย แต่สักนิดไม่มีเลย จึงตรัสว่าเจ้าดวงมณฑาทองทั้งคู่ของแม่เอ๋ย หรือว่าเจ้าทิ้งขว้างวางจิตไปเกิดอื่นเหมือนแม่ฝันเมื่อคืนนี้แล้วแล...”

เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ลิลิตตะเลงพ่าย

เบ็องนั้นนฤนาถผู้	สยามินทร์
เบ็องพระมาลาผิน	ห่อนพ้อง
ศัสตราวุธอรินทร์	ฤาถูก องค์เอย
เพราะพระหัตถ์หากป้อง	ปิดด้วยขอทรง
บัดมงคลพ่าห้ให้	ทวารัตติ
แว้งเหวี่ยงเบ็องเศียรสะบัด	ตกได้
อุกคลูกพลุกเงยงัด	คอกช เศึกแฮ
เบนบ้ายหงายแขนให้	ท้วงท้อทีถอย
พลอยพล้าเพลี่ยกถ้าท่าน	ในรณ
บัดราชฟาดแสงพล –	พ่ายพ็อน
พระเดชพระแสงดงคล	เผด็จคู่ เช็ญแฮ
ถนัดพระอังสาซ้อน	ขาดด้าวโดยขวา
อุรารานร้าวแยก	ยลสยบ
เอนพระองค์ลงทบ	ท้าวดิน
เหนือคอกชซอนชบ	สังเวช
วายชีวาตม์สุดสิ้น	สู่ฟ้าเสวยสวรรค

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

บทเลือก

นิราศนรินทร์

อยู่ชยาลัยลุ่มแล้ว
สิงหาสน์ปรางค์รัตนบรร-
บุญเพรงพระหากสรรรค์
บังอบายเบิกฟ้า

เรื่องเรื่องไตรรัตนพัน
รินรสพระกรรมแสดง
เจตีย์ระตะแขง
ยลยั้งแสงแก้วแก้ว

โฉมควรจักฝากฟ้า
เกรงเทพไ้ธรณินทร์
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน
ลมจะชายชักช้า

จากมามาแล้วล้า
บางยี่เรือราพลา
เรือแพงช่วยพานาง
บางปรับคำคล้อง

เอียงอกเทออกอ้าง
เมรุชบุสมุทรดินลง
อากาศจักจานผจง
โฉมแม่หยาดฟ้าแยม

ลอยสวรรค์ ลงธา
เจ็ดหล้า
ศาสน์รุ่ง- เรืองแฮ
ฝีกพื้นใจเมือง
พันแสง
ค้ำเข้า
เสียดยอด
แก่นหล้าหลากสวรรค์

ฤาติน ดีฤา
ลอบกล้า
บนเล่า นะแม่
ชอกเนื้อเรียมสงวน
ลำบาง
พี่พร้อม
เมียงม่าน มานา
คล่าวน้ำตาคลอ
อวดองค์ อรเอย
เลขแต่้ม
จารึก พอฤา
อยู่ร้อนฤาเห็น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔
สวรรค์ชั้นกวี

สรวงสวรรค์ชั้นกวีรุจีรัตน์	ผ่องประภัสร์พลอยท้าวพรเวหา
พริ้งไพเราะเสนาะกรรณวิณณา	สมสมญาแห่งสวรรค์ชั้นกวี
อิมอารมณ์ขมสถานวิมานมาศ	อันโอภาสแผ่ผายพรายรังสี
รัศมีมีเสียงเพียงดนตรี	ประทีปที่มรสสะจังหวะโยน
รเมียรไม้ใบโบกสุโนคเกาะ	สุดเสนาะเสียงนกซึ่งผกโฉน
โผต้นนั้นผันตนไปต้นโน้น	จังหวะโจนส่งจับรับกันไป
เสียงนกร้องคล้องคำลำน่าขับ	ดุริยศัพท์สำนึกเมื่อพฤษไหว
โพรยประทีนกลืนผกาสุราลัย	เป็นคลื่นในเวทาศหยาดยินดี
บังคมคัลอัญชลิ์กวีเทพ	ซึ่งสุขเสพลย์สำราญมาณศรี
ณภพโน้นในสวรรค์ชั้นกวี	แลภพนี้ในถ้อยที่ร้อยกรอง
ไม่มีเวลาวยในภายน่า	เนาในฟ้าในดินทั้งถิ่นสอง
เชิญสดับรับรบศบทลของ	ซึ่งข้าปองสดุดีกวีเอย

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

สามัคคีเภทคำฉันท์

อำพนพระมนทิตรพระราช	สุนิวาสน์วโรหาร์
อัพกันตรไพจิตรและพา-	หิรภาคก์พิงชม
เล่าห์เลื่อนชะลอดุสิตฐา-	นมหาพิมานรมย์
มารังสฤษฏ์พิศนิยม	ผิจะเทียบก็เทียบทัน
สามยอดตลอดคระยะระยับ	วะวะวับสลัปพรณ
ข้อฟ้าตระการกลจะหยัน	จะเยาะยั่วพิฉิมพร
บราลีพิลาสศุภจรรยา	นภศูลประภัสสร
หางหงส์ผจงพิจิตรงอน	ดุจจวักนภาลัย
รอบด้านตระหง่านจักรมุข	พิศสุกอร่ามใส
กาญจน์แกมมณีกนกไฟ-	ทुरย์พร่างพะแพรวพราย
บานบัวพระบัญชาสรสลัก	ฉลุลักษณะเฉลาตาย
เพดานก็ดาวกะประกาย	ระกะดาชประดิษฐ์ดี
เพ่งภาพตลอดตะละผนัง	ก้มลึงเมลิองศรี
มองเห็นสีเด่นประดุจมี	ชีวแมนกลมครอง

ชิต บุรทัต